

Asia: VN/27681/2025

Lausuntopyyntö sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain kehittämistarpeiden arviomuistiosta

Lausunnonantajan lausunto

Kommenttinne arviomuistion luvusta 5 (Valvontalain 1 luku Yleiset säännökset)

Sivut 14–15: Järjestämisen valvonnan soveltaminen toimeksiantosopimussuhteisessa perhe- ja omaishoidossa on epäselvää. Jää epäselväksi, kohdistetaanko valvontaa perhehoidon toteuttajaan vai vain hyvinvointialueen omaan toimintaan (esim. palveluiden myöntäminen, perhehoitajien ohjaus ja omaishoitajiin liittyvät veloitteet).

Sivut 17–18: Turva-auttamispalveluiden rekisteröintivelvoite on epäselvä. Rekisteröinti olisi perusteltua, vaikka SHL 14 § 2.mom. palveluna ei veloitetta olisi.

Sivut 28, 29–30, 34–37: Kuntien mahdollisesti tuottamien sote-palveluiden, hyte-toiminnan, valtion koulukotien, valtion mielisairaalan ja vastaanottokeskuksen viranomaisvalvonnan osalta hyvinvointialueen omavalvontaveloitteen selkiyttäminen on tarpeen.

Sivut 37–39, 57–62: Palveluyksikkö on käsitteenä epäselvä. Käytännössä se on voitu määritellä korkealle tasolle, jolloin palveluyksikön omavalvontasuunnitelmaa ei voida aidosti käyttää arjen työssä. Omavalvontasuunnitelman laatimisen tasoa ei tarvitsisi kytkeä palveluyksikkötermiin.

Kommenttinne arviomuistion luvusta 6 (Valvontalain 2 luku Palveluntuottajaa ja toimintaa koskevat edellytykset)

Sivu 43: Erityyppisten tuottamis-/toteutusmuotojen huomioiminen on perusteltua.

Sivut 43–45: Valvontalain yhden hengen toimintaa koskeva väliaikainen muutos § 5 voitaisiin muuttaa pysyväksi. Tulkinna laajentaminen suurempaan henkilöstömäärään on haastavaa, sillä siihen vaikuttavat palvelun luonne ja toiminnan laajuus.

Sivu 58: Terveystuolain 57§:n mukaisen vastaavan lääkärin roolin täsmentäminen osana järjestämisen omavalvontaa selventäisi toimivaltaa ja vastuuta. Samanlainen tarve on sosiaalihuollon vastaavan viranhaltijan ja hoitotyön johtajan vastuissa.

Kommenttinne arviomuiston luvusta 7 (Valvontalain 3 luku Palveluntuottajien ja palveluyksiköiden rekisteröinti)

Sivut 57–61: Rekisteröintiin liittyy useita merkittäviä epäselvyyksiä. Velvoitteet lisäävät hyvinvointialueiden hallinnollista työtä, kustannuksia ja tietosuojariskejä liian yksityiskohtaisten tietojen toimittamisen vaatimuksista. Rekisteröintikulut ovat pienelle palveluntuottajalle kohtuuttomat. Lisäksi viranomaisille toimitetaan osin päällekkäisiä tietoja. Valtakunnallisesti tulisikin käyttää samoja luokitteluja. Hyvinvointialueilla ei ole näkymää Soteri-rekisterin ajantasaisiin tietoihin, joita tarvittaisiin järjestämistehtävään liittyvään valvontaan.

Kommenttinne arviomuiston luvusta 8 (Valvontalain 4 luku Omavalvonta)

Sivut 66–70: Järjestämisen omavalvonnan riippumattomuus ja puolueettomuus eivät ole selkeät. Useilla hyvinvointialueilla palvelunjärjestäjän omavalvonta tarkoittaa vain valvontayksikköä. Tämän tehtävän soveltaminen palvelujärjestäjän velvollisuuksiin tulisi täsmentää erityisesti saatavuuden, jatkuvuuden, turvallisuuden ja laadun varmistamisen näkökulmasta (valvontalaki 23 ja 24 §). Samoin palveluntuottajan kriteerien määrittämisen ja niiden täyttymisen seuraamisen vastuut tulisi määrittää selkeämmin.

Jos valvontatoimen asemaa tarkennetaan ja toimintaa kehitetään riippumattommaksi, tulee riippumattomuus määritellä (organisatorinen asema, valvojien oma riippumattomuus, raportointisuhde, tiedonsaantioikeus, kuka valvoo riippumattomuutta ja toimintaa).

Hyvinvointialuelain mukainen järjestämisvastuu ja sen laissa määritelty vastuu tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta (7 § mom 1. k 4) ja palvelunjärjestäjän omavalvonnan ohjaus- ja valvontavelvollisuus eivät ole selkeitä.

Laki edellyttää, että omavalvontaohjelman osana julkaistaan palveluyksiköiden lääkehoitosuunnitelmat, mikä ei ole tarkoituksenmukaista eikä riskitöntä. Huomioitava myös palveluyksikkö -käsitteen epäselvyys.

Järjestämisvelvollisuuteen kuuluvan valvonnan toteuttaminen toisella hyvinvointialueella sijaitsevaan yksikköön ja hyvinvointialueiden välinen valvontayhteistyö tulee selkeyttää, samoin mahdollinen soveltaminen terveydenhuollon valinnanvapauslainsäädäntöön.

Sivu 67: Tarkastustavoitteet oman ja yksityisen palveluntuotannon kohteissa tulisi selventää. Hyvinvointialuelain 10 § säädetään velvollisuus ohjata ja valvoa sen järjestämisvastuulle kuuluvaa palveluntuotantoa. Tiedonsaantioikeus määritellään tässä vain yksityisen palveluntuottajiin ja tämän alihankkijoihin.

Sivut 70–71: Omavalvontasuunnitelmien raportoinnin tiheys vaikuttaa liian tiheältä varsinkin, kun tietojen tuottaminen on vaativaa ja työlästä. Suunnitelmien sisällöstä voisi olla ohjausta kansallisen vertailun tueksi.

Sivut 74–78: Palvelunjärjestäjän vastuulla on arvioida, kuuluuko asia laissa tarkoitettun ilmoitusvelvollisuuden piiriin. Ohjeistuksesta huolimatta on epäselvää, mitkä epäkohdat ja lainvastaisuudet tulisi ilmoittaa valvontaviranomaiselle. Kannatamme Valviran näkemystä, jonka mukaan ilmoitettaisiin vain ne asiat, joita organisaatio ei ole kyennyt korjaamaan.

Sivulla 75 mainitaan Valviran ja avien alkuarviointikriteeristö, mutta tämä kriteeristö jää epäselväksi.

Sivu 75: Arviointimuistiossa ei ole nostettu esille lain jättämää tulkinnanvaraisuutta vastatoimien kiellosta. Ilmoittajan oikeusturva tulisi selkeyttää.

Kommenttine arviomuistion luvusta 9 (Valvontalain 5 luku Viranomaisvalvonta)

Sivu 77: Valvontaviranomaisen toimintaprosessit eivät näyttäyty selvinä. Ei ole selkeää, millä perusteella kantelu ohjataan hyvinvointialueelle muistuksena käsiteltäväksi ja koska asiakkaalle tehty vastine toimitetaan LVV:lle.

Sivu 78: Hyvinvointialueelle on epäselvää, mitkä tarkastuskertomuksen tiedot ovat välttämättömiä LVV:lle. Mikäli tämä halutaan yhtenäistää, toivotaan ohjausta

Kommenttine arviomuistion luvusta 10 (Valvontalain 7 luku Erinäiset säännökset)

-

Kommenttine arviomuistion luvusta 11 (Valvontalain 8 luku Voimaantulo)

-

Kommenttine arviomuistion luvusta 12 (Erinäiset kysymykset)

-

Muut kommenttine arviomuistiosta

-

Moksén Heidi

Pirkanmaan hyvinvointialue - Mika Kontio, konsernijohtaja, Pirkanmaan
hyvinvointialue